

*Problem narkomanije kod
srednjoškolaca*

**DROGA,
CARSTVO ZLA**

Radile:

Maja Tomašević,
Jelane Vujasin,
učenice Banjalučke Gimnazije

SADRŽAJ

<i>UVOD</i>	<i>2</i>
<i>REFERAT</i>	<i>3</i>
<i>ANONIMNA ANKETA ZA UČENIKE</i>	<i>5</i>
<i>ANALIZA ANKETE ZA UČENIKE</i>	<i>7</i>
<i>ANONIMNA ANKETA ZA PROFESORE</i>	<i>12</i>
<i>ANALIZA ANKETE ZA PROFESORE</i>	<i>14</i>
<i>NEKE OD PORUKA ISPITANIKA</i>	<i>19</i>
<i>INTERVJU SA DOKTOROM TIBOROM</i>	<i>20</i>
<i>INTERVJU SA DOKTOROM DEJANOM</i>	<i>24</i>
<i>ZAKLJUČAK</i>	<i>27</i>
<i>SADRŽAJ</i>	<i>28</i>

UVOD

Narkomanija. Pojam o kojem se na ovim prostorima tako puno govori, a tako malo kaže. Da li je to zbog nekompetentnosti osoba koje o tome govore, ili pak zbog nezainteresovanosti onih kojima su te riječi upućene, neka svako sam procijeni.

Zapitamo li se šta je zapravo narkomanija i zbog čega je ona kod nas toliko zastupljena, shvatićemo da se o tome treba još štošta reći.

Upravo ovo je bio razlog zbog kojeg smo se odlučile za ovu temu. U cilju što kvalitetnijeg istraživanja, sprovele smo 2 ankete – za učenike, i profesore naše škole. Takođe, iskoristile smo i intervju sa Tiborom Danelišenom, doktorom psihijatom, kao i doktorom sportske medicine Dejanom Ćurlikom. Ovdje se nalazi i referat "Droga, najveći porok sadašnjosti"; koji je u VII razredu napisala Maja Tomašević (jedna od nas dvije), kao i mnogi isječci iz novina koje smo uspjeli prikupiti na ovu temu.

Nadamo se da ovo neće biti još jedna u nizu onih dosadnih priča u kojima se priča, priča, a ništa ne kaže...

*Maja Tomašević i
Jelena Vujasin,*

REFERAT

DROGA, NAJVEĆI POROK SADAŠNJOSTI

Iako smo ušli u treći milenijum, sada, kada su tehnika i nauka dostigli vrhunac, sve više ljudi (djece i omladine), uzima droge. Nama djeci, treba dosta snage, volje i hrabrosti da prevaziđemo taj porok, da ne padnemo u iskušenje i, ne daj Bože probamo drogu i time otvorimo vrata smrti, jer ko jednom proba, više izlaza nema. U rijetkim slučajevima, kada se osoba iskreno pokaje, supi svu snagu i smogne hrabrosti, uspije se otrgnuti iz zagrljaja smrti. Na žalost, to su veoma, veoma rijetki slučajevi, i zato pamet u glavu i hiljadu puta razmisli prije nego je probaš, je život je samo jedan i treba ga čuvati da bi ga što bolje, duže i ljepše proživjeli jer, treba zapamtiti da je droga najveći porok sadašnjosti.

Već hiljadama godina na nekim kontinentima, ljudi su koristili neke vrste biljaka sa anrkotičkom sastojcima, prvo kao lijekove, a kasnije, razvojem hemije, naučnici uspijevaju iz njih izdvojiti supstance koje su mnogostruko ječe. Ljudi koriste opojne droge. To su prirodne ili sintetičke supstance koje djeluju na čovjeka izazivajući kod njega posebna psihička stanja.

Droge po svom sastavu mogu biti prirodne, polusintetičke i sintetičke. Najpoznatije prirodne droge jesu marihuana, trave, opijum (od kojeg se dobija heroin); polusintetička kokain; sintetičke heroin i morfijum. Droge koje se najčešće upotrebljavaju su marihuana, kokain, heroin, joint, extasy.

Najčešće se prvo počinje od pušejna trava: hašiš, joint, marihuana; kada su veće šanse da čovjek prekine. Ali ne, onaj ko počne, najčešće ide do dna.

Osoba koja uzima narkotička serdstva osjeća opijenost, razdraganost, omamljenost, izuzetnu hrabrost, te pojačanje intelektualne moći. Jednom uzeta droga stvara potrebu za novom dozom i povećajnem doze, što izaziva fizičku i psihičku ovisnost, a posljedice su kobne po zdravlje i život uživaoca, zato, opet opominjem, pamet u glavu.

Čovjek je od davnina koristio opojne droge da bi pobjegao od surove stvarnosti, najčešće problema sa roditeljima, prijateljima, u školi ili na ardnom mjestu, ili su jednostavno željeli probati, jer nisu bili svjesni da je droga drugi naziv za smrt. Oni su mislili – jednom k'o nijednom ili, kad svi mogu, mogu i ja; jer su im narkomani govorili da su, dok uzimaju drogu sretni i, što je najvažnije, nisu priznavali da su ovisni i tražili stručnu pomoć. Neki pak učine taj korak i odu, najčešće u rehabilitacione ceentre, ali ipak kad-tad dođu u iskušenje i vrata se tom poroku, jer im nedostaje snage, hrabrosti i, što j najvažnije, već su bili

Oblici u kojima se sve mogu naci droge

ovisnici i lako im je doći u iskušenje. Istina, ima pojedinaca, ali to je prava rijetkost.

Kada je čovjek ovisan, u stanju je sve uraditi da bi došao do droge: pljačkati, baviti se prostitucijom, pa čak i ubiti, a pogotovo ako su u krizi koja nastaje kada je ovisnik duže vremena bez droge.

Veliki broj njih, shvativši da mu izlaza nema i da je potpuno sam, bez pomoći i podrške bližnjih, odluče dići ruku na sebe, najčešće prevelikom dozom i li vatrenim oružjem. U Republici Srpskoj se

2000.-te godine, zbog droge i alkohola se ubilo 390 osoba, što je za 15% više u odnosu na 1999.-tu godinu.

Droga je postala opasnost izuzetnih razmjera i fenomena, čiju suštinu i pogubnost čovječanstvo još nije u dovoljnoj mjeri spoznalo. Rastući trendovi u koroštejnu droga su obeshrabrujući. Čak 18 miliona Amerikanaca uživa droge. Kako su posljedice upotrebe droga katastrofalne za čovjeka, njegovu sredinu i čovječanstvo u cjelini, međunarodna zajednica ih pokušava staviti pod kontrolu, ali im to baš i ne ide za rukom.

Jedna od, ne tako uspješnih mejra koje se spovode u cilju suzbijanja nakomanije

Znači, poruka svega ovoga je: ne dozvoli da te iko ikada dovede u iskušenje da probaš taj odvratni porok, jer put ka izlazu je mučan i trnjevit, a život je samo jedan i taba ga što bolje iskoristiti i sačuvati, što sigurno nećemo pomoću droge, jer ona je carstvo zla i najveći porok sadašnjosti.

*Referat Maje Tomašević,
učenice VII2 razreda OŠ "Jovan Cvijić"
(sada učenice II10 Gimnazije).*

Ako želite da vam život zavisi od ovoga, samo naprijed

ANONIMNA ANKETA ZA UČENIKE BANJALUČKE GIMNAZIJE

PROBLEM NARKOMANIJE KOD SREDNJOŠKOLACA

Ovo je anketa kojom želimo da saznamo koliko su učenici naše škole upoznati sa pomenutim problemom, kao i procenat učenika koji uživaju neku vrstu narkotika. Molimo te da ovu anketu shvatiš krajnje ozbiljno i da na sve pitanja daješ tačne odgovore, tako što ćeš zaokružiti tačan odgovor ili dopisati nešto na praznu liniju. Anketa je anonimna i tvoje ime ostaje nepoznato.

POL: _____

GODIŠTE: _____

RAZRED: _____ (odjeljenje nije potrebno)

1. Koliko je, po tvom mišljenju, droga štetna za čovjeka?
 - A. nije štetna
 - B. malo je štetna
 - C. štetna je
 - D. _____
—

2. Koliko vrsta droga poznaješ?
 - A. nijednu
 - B. 1-5
 - C. 5-10
 - D. više od 10
 - E. _____
—

3. Ko je, po tvom mišljenju, najkompetentniji da govori o ovom problemu?
 - A. roditelji
 - B. škola
 - C. stručnjaci
 - D. mediji
 - E. narkomani
 - F. _____
—

4. Da li vlasti ovom problemu posvećuju dosta pažnje?
 - A. da
 - B. ne znam
 - C. ne

5. Šta je, po tvom mišljenju, uzrok tome da mladi počinju uzimati drogu?

- A. neznanje i neinformisanost
 - B. problemi u školi i porodici
 - C. znatiželja
 - D. želja za popularnosti u društvu
 - E. _____
—
6. Kada, po tvom mišljenju, ljudi počinju uzimati drogu?
- A. do 13. godine
 - B. između 13. i 18. godine
 - C. između 18. i 25 godine
 - D. nakon 25. godine
 - E. _____
—
7. Da li bi prepoznao narkomana i po čemu?
- A. ne bi
 - B. po očima
 - C. po ponašanju
 - D. po odjeći
 - E. _____
—
8. Poznaješ li nekog narkomana?
- A. da
 - B. ne
9. Kada bi saznao da tvoj prijatelj (brat) uzima drogu, da li bi to nekome rekao i kome?
- A. ne
 - B. roditeljima
 - C. ostalim prijateljima
 - D. možda
 - E. _____
—
10. Misliš li da kod nas postoje ustanove u kojima bi se narkomani kvalitetno liječili?
- A. da (koje?) _____
 - B. ne
 - C. ne znam
 - D. _____
—
11. Smatraš li da je marihuana droga?
- A. da
 - B. ne
 - C. ne znam
 - D. _____
—

12. Uživáš li neku drogu? (Misli se i na tzv. "lake droge")

A. da (koju?) _____

B. probao sam ali ne uživam

C. ne

D. _____

—

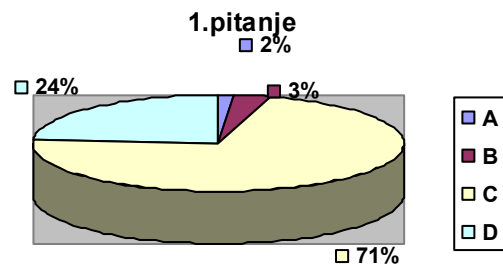
13. Tvoja _____ poruka _____ svim _____ mladima _____ je:

—

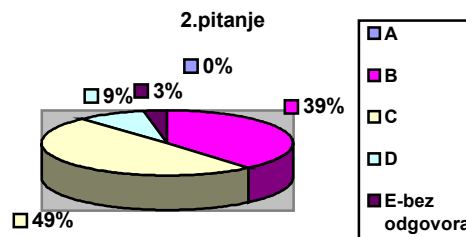
HVALA NA SARADNJI!!!

ANALIZA ANONIMNE ANKETE ZA UČENIKE

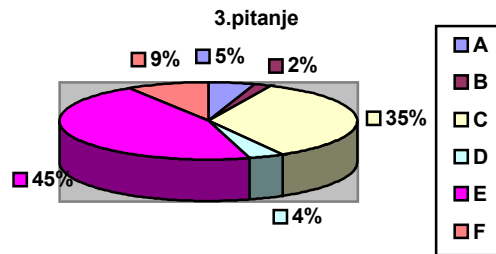
1. Koliko je, po tvom mišljenju, droga štetna za čovjeka?
- A. nije štetna
 - B. malo je štetna
 - C. štetna je
 - D. veoma je štetna

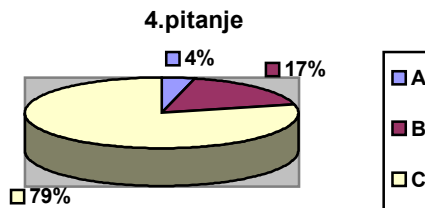
2. Koliko vrsta droga poznaješ?
- A. nijednu
 - B. 1-5
 - C. 5-10
 - D. više od 10
 - E. bez odgovora

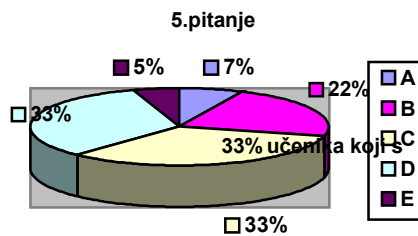
3. Ko je, po tvom mišljenju, najkompetentniji da govori o ovom problemu?
- A. roditelji
 - B. škola
 - C. stručnjaci
 - D. mediji
 - E. narkomani
 - F. zavisni

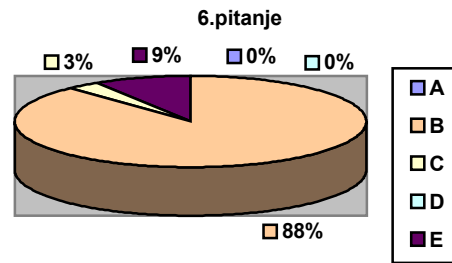
4. Da li vlasti ovom problemu posvećuju dosta pažnje?
- A. da
 - B. ne znam
 - C. ne

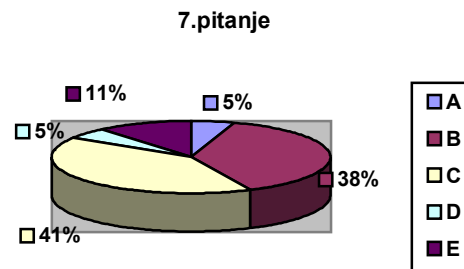
5. Šta je, po tvom mišljenju, uzrok tome da mladi počinju uzimati drogu?
- A. neznanje i neinformisanost
 - B. problemi u školi i porodici
 - C. znatiželja
 - D. želja za popularnosti u društvu
 - E. zavisni

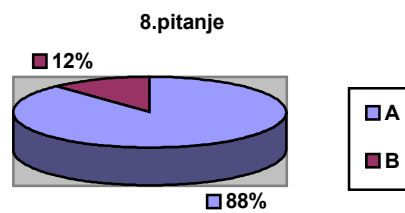
6. Kada, po tvom mišljenju, ljudi počinju uzimati drogu?
- A. do 13. godine
 - B. između 13. i 18. godine
 - C. između 18. i 25 godine
 - D. nakon 25. godine
 - E. nije bitno

7. Da li bi prepoznao narkomana i po čemu?
- A. ne bi
 - B. po očima
 - C. po ponašanju
 - D. po odjeći
 - E. po svemu

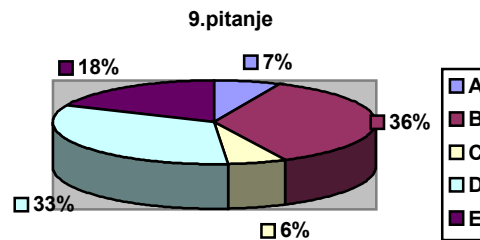

8. Poznaješ li nekog narkomana?
- A. da
 - B. ne

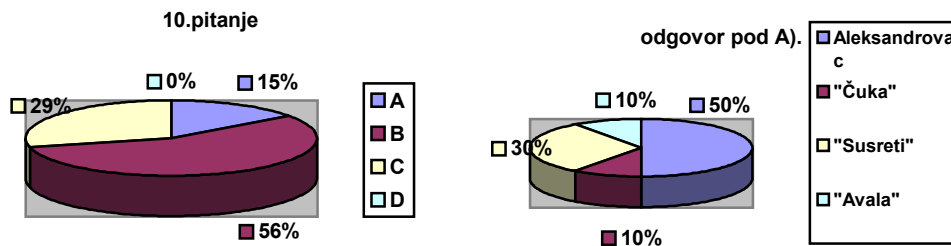
9. Kada bi saznao da tvoj prijatelj (brat) uzima drogu, da li bi to nekome rekao i kome?

- A. ne
- B. roditeljima
- C. ostalim prijateljima
- D. možda
- E. ako je "laka" ne bi, ako je "teska" bi

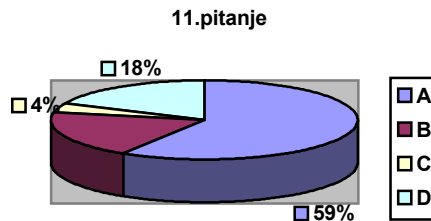
10. Misliš li da kod nas postoje ustanove u kojima bi se narkomani kvalitetno liječili?

- A. da (koje?)
- B. ne
- C. ne znam

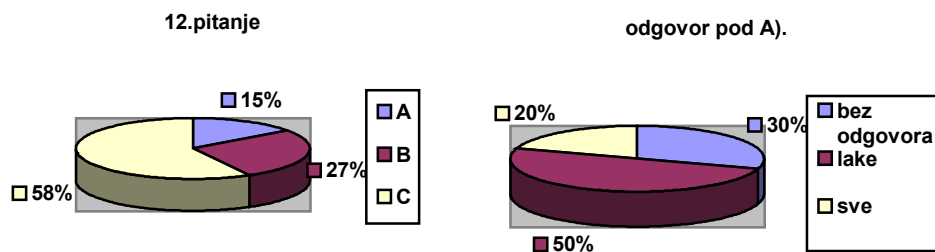
11. Smatraš li da je marihuana droga?

- A. da
- B. ne
- C. ne znam
- D. da, ali ne toliko štetna

12. Uživao li neku drogu? (Misli se i na tzv. lake droge)

- A. da (koju?)
- B. probao sam ali ne uživam
- C. ne

- × Ovim upitnikom smo planirali ispitati 100 učenika naše smjene (II i IV razred), ali samo njih 73 nam je taj upitnik vratilo.
- × Njih 4 je pred nama anketu zgužvalo i bacilo u smeće ("provjereni" narkomani), a šta je ostalih 27 sa njima uradilo, nismo sigurni.
- × Anketirani učenici su odgovorili da vlasti ovom problemu ne posvećuju dosta pažnje (njih 79%), a njih 56% tvrdi da ustanove u kojima bi se narkomani liječili ne postoje. Govori li to išta?! Šta je još potrebno da bi se ovako stanje promijenilo?!
- × Svi se pitamo zašto je broj uništenih života toliki. Dovoljno je reći da 23% ispitanika smatra da marihuana nije droga...
- × Najveće iznenađenje za nas bilo je što čak njih 27% tvrdi da je probalo drogu, ali da se ne drogira. Koliko će to trajati, više ne zavisi od znatiželje, koju većina njih (33%) navodi kao glavni uzrok tome da mladi počinju uzimati

drogu. Njihova znatiželja je sada zadovoljena, sve zavisi od njihovog karaktera i "pameti u glavi".

× 33% učenika koji su popunili ovu anketu smatra da je glavni uzrok tome da mladi počinju uzimati drogu želja za popularnosti u društvu. Zar se popularnost stiče samo drogiranjem? Šta je sa sportom, umjetnosti, muzikom, znanjem, aktivizmom... Zar biti popularan znači godinu dana biti "faca" u društvu, a nakon toga čitav život živjeti u paklu i biti odbačen od svijeta?!

Nije li bolje spasiti još nečij život nego uništiti i sopstveni?!

ANONIMNA ANKETA ZA PROFESORE

PROBLEM NARKOMANIJE KOD SREDNJOŠKOLACA

Ovo je anketa kojom želimo da saznamo koliko ste Vi, naši profesori, upoznati sa pomenutim problemom.. Molimo Vas da ovu anketu shvatite krajnje ozbiljno i da na sve pitanja dajete tačne odgovore, tako što ćete zaokružiti odabrani odgovor ili dopisati nešto na praznu liniju. Anketa je anonimna i Vaše ime ostaje nepoznato.

POL: _____
GODINE RADNOG STAŽA U GIMNAZIJI : _____
PREDMET KOJI PREDAJETE: _____ -

1. Koliko je, po Vašem mišljenju, droga štetna za čovjeka?
 - A. nije štetna
 - B. malo je štetna
 - C. štetna je
 - D. _____

2. Ko je, po Vašem mišljenju, najkompetentniji da govori o ovom problemu?
 - A. roditelji
 - B. škola
 - C. stručnjaci
 - D. mediji
 - E. narkomani
 - F. _____

3. Da li vlasti ovom problemu posvećuju dosta pažnje?
 - A. da
 - B. ne znam
 - C. ne

4. Šta je, po Vašem mišljenju, uzrok tome da mladi počinju uzimati drogu?
 - A. neznanje i neinformisanost
 - B. problemi u školi i porodici
 - C. znatiželja
 - D. želja za popularnosti u društvu
 - E. _____

5. Da li, i koliko često razgovarate sa svojim učenicima o ovom problemu?
A. da
B. ponekad
C. često
D. ne
E. _____

6. Da li ste ikada imali učenika koji koristi drogu. Kako ste reagovali?
A. nisam nikada imao
B. razgovarao sam sa njim
C. rekao sam to njegovim roditeljima
D. nisam nikako reagovao, to nije moj problem
E. _____

7. Po čemu bi prepoznali narkomana?
A. po očima
B. po odjeći
C. po ponašanju
D. ni po čemu
E. _____

8. Smatrate li da je maihuana droga?
A. da
B. ne
C. ne znam
D. _____

9. Mislite li da kod nas postoje ustanove u kojima bi se nerkomani kvalitetno liječili?
A. da (koje?) _____
B. ne
C. ne znam
D. _____

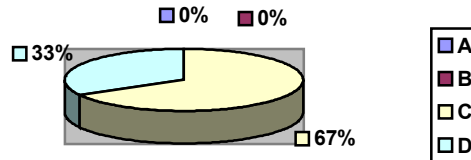
10. Vaša poruka svim mladima je:

HVALA NA SARADNJI!!

ANALIZA ANONIMNE ANKETE ZA PROFESORE

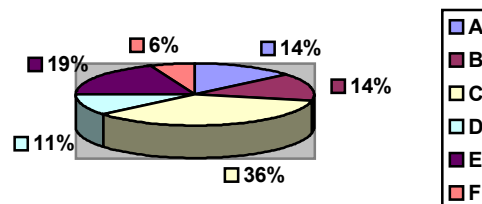
1. Koliko je, po Vašem mišljenju, droga štetna za čovjeka?
- A. nije štetna
 - B. malo je štetna
 - C. štetna je
 - D. veoma je štetna

1.pitanje

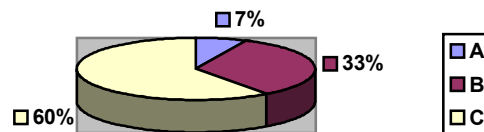
2. Ko je, po Vašem mišljenju, najkompetentniji da govori o ovom problemu?
- A. roditelji
 - B. škola
 - C. stručnjaci
 - D. mediji
 - E. narkomani
 - F. svi

2.pitanje

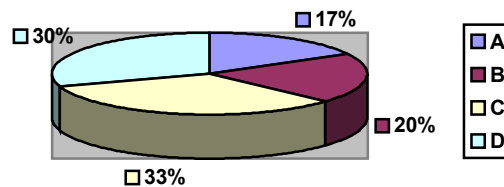
3. Da li vlasti ovom problemu posvećuju dosta pažnje?
A. da
B. ne znam
C. ne

3.pitanje

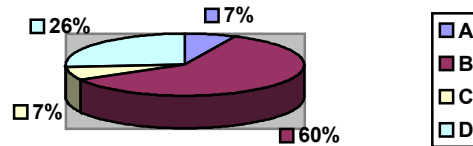
4. Šta je, po Vašem mišljenju, uzrok tome da mladi počinju uzimati drogu?
A. neznanje i neinformisanost
B. problemi u školi i porodici
C. znatiželja
D. želja za popularnosti u društvu

4.pitanje

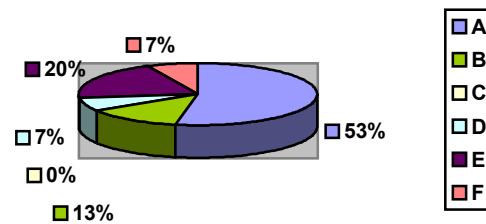
5. Da li, i koliko često razgovarate sa svojim učenicima o ovom problemu?
A. da
B. ponekad
C. često
D. ne

5.pitanje

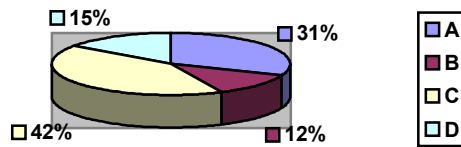
6. Da li ste ikada imali učenika koji koristi drogu. Kako ste reagovali?
- A. nisam nikada imao
 - B. razgovarao sam sa njim
 - C. rekao sam to njegovim roditeljima
 - D. nisam nikako reagovao, to nije moj problem

6.pitanje

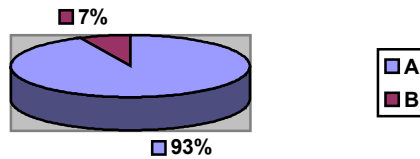
7. Po čemu bi prepoznali narkomana?
- A. po očima
 - B. po odjeći
 - C. po ponašanju
 - D. ni po čemu

7.pitanje

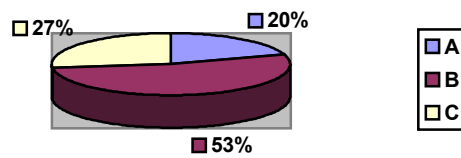
8. Smatrate li da je maihuana droga?
A. da
B. ne

8.pitanje

9. Mislite li da kod nas postoje ustanove u kojima bi se nerkomani kvalitetno liječili?
A. da (koje?)
B. ne
C. ne znam

9.pitanje

- ✘ Ovom anketom željele smo ispitati 20 profesora, ali njih 5 nije pristalo popuniti ovaj upitnik.
- ✘ Sprovodeći i analizirajući ovu anketu, došli smo do zaključka da su naši profesori totalno neinformisani i nezainteresovani za ovaj, po nama najveći problem kod srednjoškolaca.
- ✘ 25% profesora odbilo je popuniti upitnik jer, kako oni tvrde "toga kod nas nema", "imamo peča posla", "popunio sam ih već 10 danas"...
- ✘ Od onih koji su (istina, većina "na vrat-na nos") pristali popuniti naš "dosadni upitnik", % njih tvrdi da nikada nisu imali učenika koji koristi drogu. Dovoljno je samo osvrnuti se oko sebe da bi shvatili da je stvarnost skroz drugačija, da je naša škola puna narkomana.
- ✘ Njih % nisu sigurni da predaju narkomanu, a na pitanje da li bi i po čemu prepoznali narkomana, isti ti odgovaraju sa "da" i "po svemu".
- ✘ Bilo je i onih koji narkomana ne prepoznaju, ali "to nije njihova stvar" i "ne žele se iješati u tuđe stvari".
- ✘ Zar su to oni isti profesori koji tvrde da "su sve spremni učiniti za nas", da "tačno znaju kako ko od nas diše"?! Nisu li oni ti koji bi nas trebali od toga odvraćati i malo više obraćati pažnju na izgled i ponašanje nekih od nas?!
- ✘ Istina, bilo je i onih koji su nam priznali da nisu upoznati sa ovim problemom i da bi se željeći edukovati, ali da za to trenutno nema uslova. Ipak, to su samo pojedinci, a broj onih koji su koliko-toliko upoznati sa pomenutim problemom je još manji. To su uglavnom profesori čiji se predmet bavi ovim pitanjem ili su im djeca adolescenti i oni su, kada su se našli u situaciji da im učenik uživa drogu, odreagovali kako-tako.
- ✘ Uz ovako zainteresovane i informisane profesore, srećni smo što je procenat narkomana ovako "mali".
- ✘ Na kraju, šta reći nego da profesre HITNO treba edukovati, jer su nam oni, kako sami kažu "drugi roditelji".

NEKE OD PORUKA ISPITANIKA

- x *ne drogirajte se*
- x *pronađite sebe u umjetnosti*
- x *ima i pametnijih stvari od droge*
- x *drogirajte se životom*
- x *dođite pameti*
- x *sport da, droga ne*
- x *uživajte u životu bez droge*
- x *ko voli nek izvoli*
- x *razmišljajte glavom*
- x *drozi je o'zvon'lo*

- x *od vutre i piva, biva gotiva*
- x *ljudi, budite pametni, drogirajte se, ali ostanite samo na travi*
- x *sex, droga i alkohol*
- x *ljudi, drogirajte se, jednom se živi*

**NAŠE JE BILO PRENIJETI VAM RAZMIŠLJANJA, KOGA CETE POSLUSATI,
NA VAMA JE DA ODLUCITE...**

INTERVJU SA DOKTOROM TIBOROM DANELIŠENOM

IME SAGOVORNIKA: Tibor Danelišen

ULOGA U ZAJEDNICI: Doktor psihijatar

PROBLEM NARKOMANIJE KOD OMLADINE

1. *Da li i kakve mjere nadležni organ ili institucija u kojoj Vi radite provodi u ovom trenutku radi rješenja pomenutog problema?*

Odgovor doktora: *Mi pokušavamo nešto preko Psihijatrijske klinike da uvežemo. Zajednica Susret radi koliko može da radi i imaju telefon na koji svi ovisnici mogu da nazovu i stručnjaci će im pomoći na adekvatan način.*

2. *Ukoliko takve mjere postoje, odgovorite na sljedeća pitanja:*

- *Koji su nedostaci ovih mjera?*
- *Na koji način se navedene mjere mogu poboljšati?*
- *Da li je potrebno te mjere u potpunosti izmjeniti?*

Odgovor doktora: *Treba se uvezati, znači da svi ozbiljno shvate problem, da problem počinje od osnovne škole. Ja sam držao predavanja u jednoj školi u centru grada i bio sam zaprepašten kada mi je prišla jedna djevojka koja je bila sedmi razred i priznala da je intravenski narkoman već dvije godine, što znači da je počela da se drogira još u petom razredu. A ujedno i njen stariji brat je dugogodišnji intravenski narkoman. Ona je prinuđena da za brata i sebe nabavlja drogu od dilera*

3. *Gdje je moguće dobiti više informacija o ovom problemu, kao i različita mišljenja i stavove koje ljudi imaju o njemu?*

Odgovor doktora: *Najbolje je da porazgovarate sa različitim institucijama koje se bave problemom droge. Od policije možete dobiti samo statističke podatke. Međutim, ti problemi neuvezanosti čine i problem. Ključni problem je to što mladi u osnovnim i srednjim školama sa roditeljima trebaju vršiti pritisak da se zakon promjeni. Kod nas je ostao stari zakon, što nije slučaj npr. u Hrvatskoj, jer su tamo izvršene velike promjene. Oni imaju nekoliko programa kao npr. Bendžamin, Susret (ima nekoliko svojih kuća u Hrvatskoj). Bendžamin je zadužen za maloljetne delikvente koji se uhvate u posjedovanju droge. Kod nas nema razlike između narkomana i dilera. Znači onoga koji je kraj lanca i koji ispašta i onoga koji zarađuje pare na tuđim mukama. Čak se dolazi dotle da mi nemamo informaciju ispred Psihijatrijske klinike. Nama niko ne dojavljuje od strane supa da je razbijen lanac narkotika i onda se nama dešava da u toku dežurstva imamo 5-6 momaka koji nam se javljaju i pričaju da su narkomani i tada dolazi do problema, jer se dileri uvijek izvuku i oni ne budu uhvaćeni.*

4. Kako prepoznati osobu koja koristi drogu?

Odgovor doktora: To zavisi od narkotika koje uzimaju, ako je to marihuana, trava ili džoint te osobe često imaju zakrvavljene oči, proširene zjenice, veoma dugo su pospani. Jedna od suštinskih pokazatelja da je neko narkoman je da ta osoba bez obzira koju vrstu droge uzimala suštinski mijenja svoje životne navike. Oni promjene dan za noć, a noć za dan. Ako se radi o marihuani to će biti suženje iz očiju, šmrcanje i osoba se osjeća uforično, često je nedistancirana tj. napadna, gruba. Ako se radi o tabletomaniji, da li je to sad afitamin ili ekstazi izazivaće osjećanje radosti. Osoba koja pretjera sa psiho stimulansima dobija simptome slične psihozi, jednom teškom duševnom oboljenju. Takve osobe imaju osjećaj svemožnosti. Ako se radi o heroinu tada dolazi do totalnog povlačenja iz sredine, zatvaranja u sebe, 24h zjenice su sužene, taj narkoman gubi na tjelesnoj težini što je posebno evidentno u Banja Luci. Narkomani koji dolaze iz Banja Luke na lječenje mršaviji su za razliku od narkomana koji dolaze iz Beograda ili Hrvatske. Izgleda da je droga iz Banja Luke posebno nečišćena, jer heroin koji se ovdje prodaje sadrži daleko više kreča, šećera u prahu maltera ili drugih nečistih sastojaka da bi dileri zaradili. Oni prodaju možda samo 20-30% šuta, čiste droge. Naši narkomani su daleko uništeniji. Oni razmišljaju 24h samo kako će na baviti drogu.

5. Vodi li uživanje lakih droga do ovisnosti težim?

Odgovor doktora: Kod nas ima dosta mladih ljudi koji probaju drogu laku drogu navodno laku, ali oboljevaju i uzimaju sa teškom drogom. Znači svi oni kažu da nikada neće uzeti heroin, jer je to posljednja stanica, ali je to prije ili kasnije završna stanica u krugu koji se zove droga. I oni ne zovu džaba heroin **kraljem droga** ili **crna kraljica**, jer ona neminovno dovodi do smrti to je zadnji stadij narkomanije kada sebi narkoman ubrizgava najčešće u venu nedistancirano ogromne količine.

6. Imate li informacije o broju mladih koji koriste opojna sredstva?

Odgovor doktora: Broj je veoma velik, ako uzmemo sva opojna sredstva uključujući drogu, alkohol i cigarete

7. Kako mladi najčešće dolaze do droge?

Odgovor doktora: Najčešće preko prijatelja, ja sam to uvijek pominjao na svim svoj predavanjima u školama neće vam nikada prići diler i ponuditi drogu.

9. Kolika je štetnost droga na organizam?

Odgovor doktora: Ogromna i obavezno će droga prije ili kasnije uzeti svoj danak.

10. Koje su najčešće posljedice konzumiranja lakih, a koje teških?

Odgovor doktora: Kod lakih droga je priprema za tešku drogu, a kod teških je smrt. Znači prije svega kod teških droga koje se ubrizgavaju intravenski ako one, a ovdje obavezno, kao i svugdje u svijetu imaju dodatke dolazi do pucanja vena, začepljanja vena krečom, stvara se tzv. čep ili tromb u krvnim sudovima, dolazi do natečenosti ekstremiteta, ovo su neposredne posljedice uzimanja droge, ali imamo i moždani udar koji je uzrokovan tim čepom koji luta krvnim sudovima pa završi u mozgu, ali se može

desiti da završi i u krvnim sudovima srca tada dolazi do kardioreste ili smrti. Posljedice nakon dugog uzimanja droge, tzv.krizе kada narkoman ne može da uzme drogu izgledaju stravično on doživljava veoma žive halucinacije, preznojava se, povraća, apsolutno nema kontrolu nad svingterima tako da deficira u krevet.

11. Da li porodica uživaoca droge može uticati na njega i kako?

Odgovor doktora :Može tako da mu pomogne da nađe ljek, tj. da se obrati osobi koja je stručna da mu pomogne .Postoje 4 prelomne faze da neko postane narkoman:

- kad prvi put proba drogu;
- put kada češće osjeti potrebu za drogom ,nakon toga vidi da bez nje ne može;
- kada roditelji saznaju i
- četvrta faza je da li će zatražiti stručnu pomoć

Često se dešava strašna paradoksalna stvar : roditelji su svjesni da se djete drogira i pokušavaju da ga kućno liječe nekim svojim metodama, da mu polako smanjuju količinu droge koju koristi, ali oni ga i dalje snabdjevaju sa drogom. Onda on i daje raznorazna obećanja. Međutim to su uvijek i uvijek bezuspješni pokušaji. Narkomani moraju da se liječe u medicinskim ustanovama gdje je liječenje dugotrajno ili u specijalizovanim ustanovama kao što je kod nas zajednica susret. I nijedan narkoman kada završi liječenje neće vam reći da je izlječen nego koliko je godina suh. Da li je zaista izlječen to je jedno veliko pitanje, jer u svijet droge se lako ulazi, ali se teško izlazi. Kada ljudi završe liječenje njima prilaze dileri i ponovo im nude drogu i krug se zatvara.

12. Gdje se najčešće kod nas skupljaju uživaoci droge?

Odgovor doktora: Više ne postoje mjesta gdje se oni okupljaju, da je to jedna rizična populacija koja ima svoj naćn života itd. Sad je sve izokrenuto. Droga se može naći čak i u školskom dvorištu.

13. Da li mislite da je droga svake godine sve više i više zastupljena u sportu i da li nadležni organi preduzimaju odgovarajuće mjere u vezi ovog problema?

Odgovor doktora: Naravno kao i u svi segmentima društva droga je zastupljena i u sportu iz dana u dan sve više. Pronalaze se nove vrste droga i nove vrste stimulansa, kad govorimo o drogi u sportu moramo govoriti o onoj drogi koja „pomaže" sportisti da postigne nadljudske rezultate. Međutim postoji jedan drugi problem o kome mislim da je zanimljivo reći par riječi,koji zahvata često mlade ljude. To su problemi klišeja tjelesne građe s kojom se mladi ljudi susreću. Postoje neki stereotipi kako savršeno ljepa djevojka mora izgledati ili savršeno ljep muškarac. To su naravno stereotipi ponašanja i često mlade djevojke sljedeći te pogrešne stereotipe uzimaju razne preparate za mršavljenje koji izazivaju drastične posljedice ili izgladnjujući sebe raznoraznim dijetama zapadaju u teška psihićka oboljenja kao što su anoreksija i bolimija. Mi smo imali nekoliko slučajeva i te mlade osobe su završile u Beogradu i pitanje je da li su izljećene. Ja sam imao primjer dva slućaja koja su se smrtno završila. Jednostavno došlo je dotle da djevojka više nije mogla kontrolisati tjelesnu masu iako je imala 25-26kg smatrala je da je užasno debela i nije htjela da jede i čak sve što bi pojela povratila bi.

14. Na koji način mladi dolaze do novca da bi sebi priuštili drogu?

Odgovor doktora: U početku diler daje besplatno drogu, prvo mladi ljudi od prijatelja dobiju drogu i prijatelj ga ponudi da proba to probavanje se ponovi više puta i mladi čovjek postane nakačen na drogu. Tada ga prijatelj, uvijek prijatelj upoznaje sa dilerom i tada mladi čovjek već ima razvijenu ovisnost da dolazi do novca kako god stigne. Kako dolaze to samo oni znaju. Ali morate shvatiti da narkomanija nije duševna bolest u užem smislu, znači narkoman ima bolesnu volju, želju, ali svi ostali djelovi mozga njegovih funkcija su očuvani i razvijeni do maksimuma. I često roditelji daju ogroman novac neznajući, jer narkoman će smisliti takvu priču da vi možete s njim satima plakati, a on na kraju da izađe iz iste sobe nasmijan zato što je postigao svoj cilj uzeo je pare od vas.

17. Kolika je vjerovatnoća da mladi prestanu koristiti drogu?

Odgovor doktora: Ako su uživaoci duže od šest mjeseci skoro nikakva, sam mladi čovjek nikad neće prestati onda bi narkomanija bila izlječiva bolest sama po sebi. Znači volja je toliko oslabljena pa ti mladi ljudi ne mogu svojevolumno, a organizam se toliko navikao na drogu da ti mladi ljudi svojevolumno ne mogu prekinuti čak ni kod lakih droga, oni će naći izgovor u društvu hajde da smotamo neki džoint da nam bude ljepše da s tim ednostavno nastavi sa drogiranjem.

18. Da li mislite da su mladi dovoljno upoznati sa ova tri poroka i njihovoj štetnosti?

Odgovor doktora: Nisu dovoljno upoznati ni sa drogom, ni sa alkoholom, ni sa cigaretama. O tome bi se u svakoj školi trebala držati predavanja.

19. Šta biste preporučili onima kojikoriste, a šta onima koji ne koriste opojna sredstva?

Odgovor doktora: Onima koji ne koriste opojna sredstva da nikad ne probaju, a onima koji koriste da podhitno potraže stručnu pomoć.

INTERVJU SA DOKTOROM DEJANOM ČURLIKOM

IME SAGOVORNIKA: Dejan Čurlik.

ULOGA U ZAJEDNICI: Specijalista sportske medicine

DATUM: 05.02. 2002.god.

PROBLEM NARKOMANIJE KOD OMLADINE

1. *Da li Vi i članovi vaše zajednice(bolnice) ovaj problem smatrate važnim i šta Vi kao sportski ljekar mislite o njemu?*

Odgovor doktora: *Ja mogu da kažem samo u svoje lično ime, ali smatram da i moje kolege dijele mišljenje, da je problem ovisnosti mladih o drogi veoma veliki problem sa kojim svi ne samo mi ljekari, nego prvenstveno vi u školama treba da se borite, a mi ljekari možemo da odigramo veliku ulogu u preventivnim mjerama.*

2. *Da li Vaša institucija u ovom trenutku provodi ikakve mjere radi rješavanja pomenutog problema i na koji način bi ona mogla pomoći u njegovom rješavanju?*

Odgovor doktora: *Koliko ja znam, naša zdravstvena ustanova trenutno ne sprovodi neke određene mjere na nivou doma zdravlja.*

3. *Da li sportski savez provodi ikakve mjere radi rješavanja pomenutog problema i kako bi sportisti mogli pomoći u njegovom rješavanju?*

Odgovor doktora: *Nisam siguran da naš sportski savez sprovodi neke mjere. U Srbiji postoji akcija "Reci ne drogama" u kojoj učestvuju poznati sportisti. Mislim da kod nas sportski savezi malo rade po tom pitanju.*

4. *Šta je to narkomanija?*

Odgovor doktora: *Narkomanija je bolest ovisnosti o drogama, počevši od lakih droga, do težih.*

5. *Da li imate informaciju koliko sportista uzima drogu?*

Odgovor doktora: *Nemam tu informaciju, ali mislim da je narkomanija veoma malo prisutna kod sportista, jer sportisti imaju drugačiji stav prema narkomaniji.*

6. *Šta je doping, da li je to vrsta droge?*

Odgovor doktora: Svakako da jeste. Iz pouzdanih izvora znam da i neki naši sportisti uzimaju ne dozvoljena sredstva-doping.

7. Da li Vi lično poznajete nekog narkomana?

Odgovor doktora: Da, poznajem.

8. A osobu koja se izliječila od ovog poroka?

Odgovor doktora: Ne

9. Kako prepoznati narkomana?

Odgovor doktora: Mislim da se može prepoznati. Osobe su mršave, proširene su im zjenice...

10. Da li ste Vi na svom radnom mjestu došli u kontakt sa narkomanom? Ako jeste kako ste postupili, a ako niste kako bi postupili da se na*ete u takvoj situaciji?

Odgovor doktora: Mislim da nisam. Možda jesam došao u kontakt, a da ga nisam prepoznao. Ako bi došao u kontakt pokušao bih mu pomoći da riješi taj problem.

11. Kako bi se mi djeca, sportisti i svi ljudi koji ne uzimaju drogu trebali ponašati prema narkomanu?

Odgovor doktora: Ne treba ga osuđivati treba mu pomoći, jer je narkomanija bolest ovisnosti, koja se da liječiti.

12. Koja je razlika između lakih i teških droga?

Odgovor doktora: Lake droge same po sebi nisu toliko opasne, razlika je u sastavu, ali može se reći da su isto opasne jer vremenom dovode do težih droga.

13. Zbog čega ljudi uzimaju drogu i ko najviše teži ka uzimanju droge?

Odgovor doktora: Najčešće zbog radoznalosti. Jake osobe samo ostaju na prvom koraku, dok psihički rasturene osobe idu dalje

14. Ko bi trebao preuzeti odgovornost za ovaj problem?

Odgovor doktora: Svi zajedno Mup, Ministarstvo zdravlja, prosvete i svi ostali. ZAJEDNO bi pobijedili taj problem. Ništa se ne rješava hapšenjem dilera.

15. Da li nadležni organi preduzimaju ikakve mjere za rješavanje pomenutog problema i šta mislite o tim mjerama?

Odgovor doktora: S vremena na vrijeme, ali to nije dovoljno, ovom problemu niko ne pridaje dovoljno važnosti.

16. Da li nas probavanje droge iz radoznalosti može koštati života?

Odgovor doktora: Može. Ta radoznalost vremenom dovodi na put bez povratka, osim toga igle prenose HIV-virus.

17. Da li mladi ljudi, konkretno sportisti imaju predstavu o štetnosti ovih poroka i da li su sportisti spremni da se suoče i do odbace sve ove poroke?

Odgovor doktora: Sportisti su populacija koja je najmanje ugrožena od ovisnosti i mislim da su dovoljno upoznati, sport je zdrav život i jedan od načina za borbu protiv ovisnosti.

18. Da li bi se u ovom problemu mogla upotrebiti poslovice: "Kod prve čaše jagnje, kod druge lav, a kod treće svinja"?

Odgovor doktora: Da u početku je sve fino, ali kasnije... U svakom slučaju, na mjestu je.

19. Da li mislite da su mladi dovoljno upoznati sa ovim problemom i po vašem mišljenju da li bi se trebao uvesti jedan čas sedmično u sklopu redovne nastave o predavanju o ovom problemu?

Odgovor doktora: Mladi nikada nisu dovoljno upoznati o ovom problemu i svakako bi se trebao uvesti jedan čas sedmično.

20. Vaš završni komentar!

Odgovor doktora: Ljude sa tim problemom ne treba odbacivati, treba im pomoći ali na određen način i sankcionisati. Svim ovisnicima treba pomoći, naročito narkomanima.

ZAKLJUČAK

Hoćete li udisati miris svježeg cvijeća ili ćete se ubijati nečim što sigurno ne miriše tako lijepo?!

Hoće li vaš život trajati kao ovi...

Ili završiti kao ovi!

Jedini način da se ponađe izlaz iz ovog problema je da se svi udružimo, jer niko sam ne može ništa, ali zato:

*"...mi zajedno možemo sve,
mi možemo promjeniti svijet,
nema povlačenja, nema predaje..."*

Sve što nam treba jeste da se udružimo, ali sudeći po trenutnoj situaciji, naš san da ćemo jednoga dana reći "DROZI JE O'Z'VON'LO", nikada se neće ostvariti...

*Na samom kraju, šta reći nego – ko voli nek' izvoli, mi vam preporučujemo da se **DROGIRATE ŽIVOTOM!!!***